

DE LICHENEN

door H. Sipman en M. Brand

Na de grote lichoenrijkdom op de vorige excursie (Vlieland) leverde deze excursie een iets bescheidener resultaat. De beste vondsten werden gedaan op het tufkrijt ("mergel").

1. Op de wanden van oude kalksteengroeves, vooral die op de Schiepersberg, stonden o.a. *Endocarpon pusillum* (eerst onlangs nieuw voor Nederland ontdekt door Maarten Brand en Han van Dobben), *Caloplaca teicholyta* (= *C. arenaria*) met apotheciën, *Dermatocarpon* cf. *cinereum*. Op bemoste plaatsen is *Bacidia sabuletorum* veel aanwezig.

2. Een tweede standplaatstype met rijke lichoenbegroeiing vormen oude muurtjes van tufkrijt-blokken. Een fraai voorbeeld hiervan was te zien bij kasteel Genhoes, O van Valkenburg. Een soortenlijstje ervan werd niet gemaakt omdat Marius Harkema uit Utrecht, onder leiding van Fred Daniëls van de Universiteit Utrecht, een uitvoeriger studie maakt van de epilithische lichoenvegetaties in Zuid-Limburg, in het seizoen 1974.

Een geheel ander standplaatstype voor lichenen is de Brunssumer Heide die, zoals te verwachten, een hele serie *Cladonia*'s opleverde (lijst aangevuld met gegevens van H. Sipman uit 15-IV-1971 en 28-XII-1971).

De epiphytenvegetaties zijn over het algemeen zeer arm, mede door een gebrek aan gunstige laanbomen en knotwilgen. De beste vondsten werden gedaan in een beschutte diepe holle weg bij Geulhem, waar *Dimerella diluta* en *Arthonia spadicea* stonden op de voet van dikke bomen. Verder was het alles *Lecanora conizaeoides* en *Lepraria incana* wat de klok sloeg, met af en toe wat nitrofiele soorten als *Buellia punctata* en *Physcia tenella*.

Locaties:

1. Tufkrijtgroeve NeKaMi bij 't Rooth, ZO van Bemelen. Verzameld in oud gedeelte met oude krijtwanden, stenen en struikgewas.
2. Oude tufkrijtgroeve in de Schiepersberg bij Cadier en Keer.
3. Oude Calluna-heide met opslag van Pinus en Betula op de Brunssumer Heide.
4. Vosbroek, loofbos O van Schinveld.
5. Leemhelling in oude kleigroeve bij de Ruscher, O van Schinveld.
6. Beboste steile Z-helling van het Geuldal bij Geulhem. Epilithen van beton en tufkrijtwanden aan de voet van de helling.

De tabel is samengesteld naar gegevens van M. Brand, H. van Dobben en H. Sipman. De gewone soorten zijn zeker ondervertegenwoordigd, met name *Lecanora conizaeoides* en *Lepraria incana*, die waarschijnlijk op geen vindplaats ontbraken. De nitrophile epiphyten *Buellia punctata* en *Physcia tenella* werden vnl. buiten de genoemde 6 locaties gevonden.

t : terrestrisch

s : epilithisch

e : epiphytisch

- : verzameld en microscopisch gecontroleerd; de overige zijn veldwaarnemingen.

Soort:

Vindplaats nr:

- Arthonia spadicea Leight.
 Bacidia muscorum (Ach.) Mudd.
 B. sabuletorum (Schreb.) Lett.
 Caloplaca citrina (Hoffm.) Th. Fr.
 C. decipiens (Arnold) Jatta
 C. cf. holocarpa (Hoffm.) Wade
 C. cholyta (Ach.) Stnr.
 Candelariella aurella (Hoffm.) Zahlbr.
 Chaenotheca melanophaea (Ach.) Zwackh.
 Cladonia arbuscula (Wallr.) Rabenh.
 C. bacillaris Nyl.
 C. chlorophaea (Flk. ex Sommerf.) Spreng. em. Asch.
 C. coccifera (L.) Willd. var. pleurota
 C. coniocraea (Flk.) Spreng.
 C. crispata (Ach.) Flot.
 C. cryptochlorophaea Asch.
 C. destriata (Nyl.) Sandst.
 C. digitata (L.) Hoffm.
 C. gracilis (L.) Willd.
 C. impexa Harm.
 C. merochlorophaea Asch. var. merochlorophaea
 var. novochlorophaea
 C. pityrea (Flk.) Fr.
 C. subulata (L.) Web.
 C. verticillata (Hoffm.) Schaer.
 C. spec.
 Collema crispum (Huds.) Web.
 C. limosum (Ach.) Ach.
 Cornicularia aculeata (Schreb.) Ach.
 Dermatocarpon cf. cinereum
 Dimerella diluta (Pers.) Trevis.
 Endocarpon pusillum Hedw.
 Evernia prunastri (L.) Ach.

1

t
t
s
s
s
s
s

2

s

s

3

t
t
t
t

t
t
t

t
t
t
t
t
t
t
t

t

4

e

e

e

5

6

e
s

e

s

e

t
t

t, s
e

s
s

- Hypogymnia physodes (L.) Nyl.
 H. tubulosa (Schaer.) Hav.
 Lecania erysibe (Ach.) Mudd.
 Lecanora conizaeoides Nyl. ex Cromb.
 L. crenulata (Dicks.) Hook.
 L. dispersa (Pers.) Sommerf.
 L. muralis (Schreb.) Rabenh.
 Lecidea granulosa (Hoffm.) Ach.
 L. uliginosa (Schrad.) Ach.
 Lepraria incana (L.) Ach.
 cf Micarea spec.
 Parmelia saxatilis (L.) Ach.
 Physcia ascendens (Th. Fr.) Oliv. em. Bitt.
 Pij orbicularis (Neck.) Poetsch
 P. tenella (Scop.) DC em. Bitt.
 Trapelia coarctata (Turn.) Choisy
 Verrucaria muralis Ach.
 V. viridula (Schrad.) Ach.

1

2

3

4

5

e
e
e

e

e

t
t

e

e

e

t

t

t

e

a

a

a

a

a?

a

a

e

a

a